

Undervisningsministeriet
April 2006

Notat om høringssvar på L 221

Forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler)

(Ændret hovedsigte og kompetencegivende undervisning m.v.)

I. Generelt

Lovudkastet blev den 5. april 2006 sendt til høring hos 28 myndigheder, foreninger og organisationer m.fl. med høringsfrist den 19. april 2006 kl. 12. I høringsbrevet anføres det, at høringssvar, der er modtaget efter fristens udløb, vil blive sendt til Folketingets uddannelsesudvalg med henblik på, at svaret kan indgå i Folketingets behandling af lovforslaget.

Ved høringsfristens udløb havde Undervisningsministeriet modtaget i alt 18 høringssvar. Oversigt over hvilke myndigheder, foreninger og organisationer m.v., der har afgivet høringssvar, herunder hvilke, der har haft bemærkninger til lovforslaget, er vedlagt som bilag.

I det følgende foretages en gennemgang af de politisk centrale bemærkninger og forslag til ændringer af lovudkastet, og det vil i tilknytning hertil blive angivet, om forslagene bør give anledning til ændringer af lovforslaget.

II. Bemærkninger til lovforslaget

Generelt

Alle høringssvar er positive over for de ændringer af loven, der er foreslået i lovforslaget.

Ændret hovedsigte

Foreningen af Husholdnings- og Håndarbejdsskoler (FHH), Efterskoleforeningen og Folkehøjskoler-nes Forening i Danmark (FFD), tilslutter sig det foreslåede ændrede hovedsigte.

Ministeriets bemærkninger:

Høringssvarene giver ikke anledning til bemærkninger.

Kompetencegivende undervisning

FHH og FFD tilslutter sig forslaget, idet FHH tilføjer, at skolerne fortsat ønsker at blive godkendt til at kunne gennemføre almen voksenuddannelse. Lærerseminariernes Bestyrelsesforening, Lærerseminari-ernes Rektorforsamling, Forstanderforeningen for VUC og De samvirkende Invalideorganisationer (DSI) tilslutter sig forslaget. DSI ønsker den eksisterende mulighed, Nørregaards Højskole og Egmont Højskolen har for at give kompetencegivende undervisning og at afholde eksamen, indskrevet i § 1 a.

Ministeriets bemærkninger:

Ifølge overgangsbestemmelsen i § 55, stk. 1, i lov om frie kostskoler gælder § 1, stk. 2 i lovbekendtgørelse nr. 661 af 26. oktober 1988 om rettighedsgivende undervisning fortsat for de to højskoler, der før den 1. januar 1994 har tilladelse til at udbyde sådan undervisning. Disse to skoler er Nørregaards Højskole og Egmont Højskolen. Denne ret til at tilbyde rettighedsgivende undervisning videreføres uændret. Retten betyder, at de to skoler selv som en del af et almindeligt højskolekursus kan tilbyde rettighedsgivende undervisning med almindeligt statstilskud. Hermed adskiller ordningen sig fra den foreslåede ordning, hvor den kompetencegivende undervisning skal gives af en institution, der er godkendt til at udbyde den pågældende undervisning, ligesom der ikke sker en reduktion i tilskuddet, når eleven følger kompetencegivende undervisning. De to højskoler vil kunne gøre brug af såvel den foreslåede § 1 a, som af adgangen til at give rettighedsgivende undervisning.

Høringssvarene giver herudover ikke anledning til bemærkninger.

III. Øvrige bemærkninger

A. Forslag om yderligere lovændringer

Elevstøtteordning

FFD foreslår, at der indføres en generel elevstøtteordning for elever på lange kurser som foreslået af Højskoleudvalget subsidiært en elevstøtte for unge uden uddannelse, der henvises af UU. Opholdet indeholder et intensivt vejledningsforløb og kan kombineres med kompetencegivende elementer. Endvidere foreslås kravet om mindste egenbetaling ophævet for unge uden uddannelse og unge med anden etnisk baggrund.

Ministeriets bemærkninger:

Det var en forudsætning for Højskoleudvalgets arbejde, at forslag fra udvalget skulle være udgiftsneutrale. I Højskoleudvalgets rapport skønnes merudgiften til genindførelse af en statslig elevstøtteordning at være på mellem 50 og 70 mio. kr., og 20 til 40 mio. kr. ved delvis finansiering af elevstøtten med de puljer, der i dag anvendes til særligt prioriterede elevgrupper samt til individuel statslig elevstøtte.

Forslaget er ikke imødekommet i lovforslaget, da det ikke, som forudsat i kommissoriet for Højskoleudvalgets arbejde, er udgiftsneutralt.

FFDs subsidiære forslag om en elevstøtte for unge uden uddannelse er efter ministeriets opfattelse heller ikke udgiftsneutralt. Dels vil der skulle tilføres nye midler til ordningen, hvis elevstøtten skal have den størrelse som FFD foreslår, og dels må indførelse af elevstøtteordningen forventes at medføre væsentlige merudgifter til stigende aktivitet. Forslaget giver derfor ikke anledning til fremsættelse af ændringsforslag.

Lukkede kurser

FFD og FHH foreslår en bestemmelse om mulighed for lukkede kurser for elever med særlige forudsætninger, og at der tages udgangspunkt i den af Højskoleudvalget foreslåede afgrænsning.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet har fundet, at der ikke bør stilles ikke forslag om at give folkehøjskolerne mulighed for afholdelse af såkaldte lukkede kurser for elever med særlige forudsætninger. Det skyldes bl.a., at et sådant forslag er vurderet at være udgiftsdrivende, da det vil åbne op for tilskud til kurser, der efter gældende regler kun kan gennemføres med fuld brugerbetaling. Hertil kommer, at et sådant forslag rækker ved et grundlæggende princip om, at der kun ydes statstilskud til kurser, som alle borgere har - lige og åben - adgang til. Der er endelig indgået konkurrencemæssige hensyn i vurderingen.

Vejledning om eksisterende samarbejdsmuligheder mellem de frie kostskoler og uddannelsesinstitutionerne

Gymnasieskolernes Lærerforening foreslår, at undervisningsministeren bemyndiges til at udarbejde en vejledning om samarbejdet.

Ministeriets bemærkninger:

Det fremgår af de almindelige bemærkninger til lovforslaget, at Undervisningsministeriet vil medvirke til udarbejdelse af en vejledning om samarbejdsmulighederne mellem de frie kostskoler og uddannelsesinstitutioner, der giver kompetencegivende uddannelser. En bemyndigelse til at udarbejde vejledningen er unødvendig.

EU-kurser

FFD foreslår, at det bliver muligt for en højskole at afholde op til 2 ugers kursus om året med deltagelse fra EU (inkl. EU-kandidatlande), dvs. kursus, hvor reglen om, at mindst halvdelen af deltagerne er danske statsborgere kan fraviges.

Ministeriets bemærkninger:

Efter gældende regler skal et kursus gennemføres med et flertal af danske elever og personer, der efter EU-retten og EØS-traktaten skal sidestilles med danske statsborgere. Ved danske elever forstås elever, der er danske statsborgere, elever der tilhører det danske mindretal i Sydslesvig, elever der har tidsubegrænset opholdstilladelse i Danmark, elever der er statsborgere i de øvrige nordiske lande og kan godt gøre at have haft ubrudt og lovlig bopæl i Danmark i mindst 2 år op til kursets start, samt elever, der er omfattet af integrationsloven. De elever, der efter EU-retten og EØS-traktaten skal sidestilles med danske statsborgere, er elever, som er statsborgere i et andet EU- eller EØS-land, og som har lønnet beskæftigelse eller selvstændig erhvervsvirksomhed i Danmark, eller som i øvrigt er omfattet af Rådets forordning af 15. oktober 1968 om arbejdskraftens frie bevægelighed indenfor Fællesskabet (1622/68).

Øvrige udlændinge, herunder statsborgere i et andet EU- eller EØS-land, skal udgøre mindre end halvdelen af eleverne på et kursus.

Efter gældende lov kan undervisningsministeren i særlige tilfælde fravige kravet om, at mindst halvdelen af eleverne skal være danske og personer, der skal sidestilles med danske statsborgere. Dispensationsadgangen er først og fremmest blevet anvendt i tilfælde, hvor der indgår overstatslig medfinansiering.

Forslaget er ikke omfattet af Højskoleudvalgets forslag. Det vil være udgiftsdrivende og bør efter ministeriets opfattelse ikke gennemføres.

B. Øvrige kommentarer

Elevnedgangen

FFD finder, at årsagerne til elevtilbagegangen er beskrevet for unuanceret i lovforslagets bemærkninger.

Ministeriets bemærkninger:

Beskrivelsen i lovforslagets bemærkninger af årsagerne til elevtilbagegangen er identisk med beskrivelsen i Højskoleudvalgets rapport, der baserer sig på de undersøgelser vedrørende elevtilbagegangen, der blev gennemført i forbindelse med Højskoleudvalgets arbejde. Der er ikke efterfølgende foretaget yderligere undersøgelser af årsagerne til elevtilbagegangen.

Realkompetence

- FFD foreslår, at der i ministeriets igangværende projekt om realkompetence rettes særlig opmærksomhed mod, hvorledes godskrivningen af realkompetencer dokumenteret på højskoler skal finde sted i det formelle uddannelsessystem, erhvervsliv etc.
- FFD foreslår, at projektet efterfølges af et afledt (mindre) projekt, som skal undersøge højskolernes muligheder for at anvende EQF (European Qualifications Framework) og ECTS (European Credit Transfer System) som er EU-godkendte dokumentationsmetoder.
- FFD foreslår, at højskolens muligheder i forhold til voksenvejledning og realkompetence indgår i regeringens overvejelser vedr. det fremtidige Voksen- og Efteruddannelsessystem.

Ministeriets bemærkninger:

Højskolerne indgår på linie med den øvrige folkeoplysning og frivillige sektor i ministeriets udviklingsprojekt om realkompetence, som har til formål at udvikle redskaber, der kan beskrive den realkompetence, der kan blive resultatet af f.eks. et højskoleophold. Forslaget om højskolernes relationer til det fremtidige voksen- og efteruddannelsessystem indgår i de videre overvejelser herom.

Vejledning af elever

- FFD foreslår, at der udarbejdes et formelt grundlag for højskolernes samarbejde med UU og Studievalg med henblik på at unge vejledes sagligt om højskolernes tilbud.
- FFD foreslår, at foreningen i samarbejde med ministeriet gennemfører en informationsplan for, hvorledes UU, Studievalg og kommunerne gøres bekendt med højskolernes mulighed for at medvirke til integration af indvandrere.
- FFD foreslår, at der etableres en særskilt efteruddannelsespulje til finansiering af vejlederne på højskolerne, som ønsker at gennemføre en vejlederuddannelse på diplomniveau.
- FFD foreslår, at højskolernes vejledning evalueres i 2007 med henblik på, at denne evaluering kan indgå i den samlede evaluering af vejledningssystemet.

Ministeriets bemærkninger:

- UU'ernes og Studievalgs opgave er blandt andet at yde vejledning, der er uafhængig af sektor- og institutionsinteresser. En specifik fremhævelse af samarbejdsforpligtelsen på bekendtgørelsesniveau i forhold til en bestemt skoleform, ville kunne rejse tvivl om denne uafhængighedsforpligtelse. En præcisering af samarbejdsforpligtelsen – med udgangspunkt i hvordan og hvor meget, der vejledes om skoleformen - vurderes derfor ikke at være hensigtsmæssig.

- I den udstrækning FFD har udarbejdet materiale herom, herunder en informationsplan, indgår ministeriet gerne i drøftelser af, hvordan UU, Studievalg og kommunerne gøres bekendt med højskolernes mulighed for at medvirke til integration af indvandrere.
- Efteruddannelse af personale må forudsættes afholdt indenfor institutionens givne økonomiske rammer. Der er således heller ikke afsat specifikke puljer til efteruddannelse af andre vejledere indenfor andre skoleformer.
- Ministeriet har på nuværende tidspunkt ingen planer om at gennemføre devalueringer på enkeltområder i forhold til nærværende lovforslag. Det kan i den forbindelse oplyses, at Evalueringsinstitutet har igangsat en evaluering af vejledningsreformen, som vil kunne inddrages, når Folketinget skal revidere vejledningsreformen. Der er imidlertid intet til hinder for, at højskolernes vejledning tillige vil kunne indgå i denne debat, uanset om der foreligger en evaluering af området eller ej.

Formelle uddannelser på højskoler inden for gældende lovgivning

FFD foreslår, at vejledningen om samarbejdsmuligheder udarbejdes i tæt samarbejde med foreningen og repræsentanter for de mest relevante uddannelser, herunder VUC, erhvervsskoler og CVU.

Ministeriets bemærkninger:

Undervisningsministeriet vil ved udarbejdelsen af en vejledning om samarbejdsmulighederne inddrage de relevante uddannelsesområder.

Integration af flygtninge og udlændinge

FFD opfordrer undervisningsministeren til i samarbejde med integrationsministeren at gennemføre en evaluering af anvendelsen af den særlige højskolebestemmelse i integrationsloven.

Ministeriets bemærkninger:

Spørgsmål om evaluering af integrationsloven hører under integrationsministerens område. Foreningens opfordring vil blive videreformidlet til Integrationsministeriet.

Regelforenklning

FFD foreslår i forbindelse med en kommende ajourføring af tilskudsbekendtgørelsen, at der indledes drøftelser om revision af en række af de bestemmelser, som kom ind i højskoleloven i forbindelse med Tvind-loven.

Ministeriets bemærkninger:

FFDs ønsker bør tages op i den løbende kontakt mellem foreningen og Undervisningsministeriet, herunder om regelforenklinger.

Oversigt over høringsparter og høringsvar vedr. L 221 – Forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler) (Ændret hovedsigte og kompetencegivende undervisning m.v.)

Høringspart	Høringsvar		
	Ja	Ja, med bemærkninger	Nej
Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte			
CIRIUS			
Rigsrevisionen	X		
Folkehøjskolernes Forening		X	
Foreningen af Husholdnings- og Håndarbejdsskoler		X	
Efterskoleforeningen		X	
Handelsskolernes Bestyrelsesforening	X		
Danmarks Erhvervsskoleforening	X		
Foreningen for Frie Samarbejdende MVU-institutioner			
Lærerseminariernes Bestyrelsesforening		X	
Pædagogseminariernes Bestyrelsesforening			
Bestyrelsesforeningen for Sosu-skoler	X		
Sammenslutningen af Ledere for Sosu-skoler	X		
Forstanderforeningen for VUC		X	
Gymnasieskolernes Rektorforening			
Foreningen af Skoleledere ved de Tekniske Skoler	X		
HFI	X		
Lærerseminariernes Rektorforsamling		X	
Pædagogseminariernes Rektorforsamling	X		
Gymnasieskolernes Lærerforening		X	
Efterskolernes Lærerforening			
Lærernes Centralorganisation			
Landssammenslutningen af Højskolernes Elevforeninger			
Kommunernes Landsforening	X		
Københavns Kommune			
Frederiksberg Kommune			
De Samvirkende Invalideorganisationer		X	

Det Centrale Handicapråd			
Danmarks Vejlederforening			
Foreningen af Statsautoriserede Revisorer			
Foreningen af Registrerede Revisorer	X		